

заборгованості на існуючих комунальних підприємствах без правонаступництва боргових зобов'язань. В інших випадках для кінцевого споживача тариф апіорі повинен бути більшим на суму винагороди орендаря (концесіонера) та, як правило, на суму грошей, які залучаються концесіонером для здійснення інвестицій.

Четверта модель – приватна форма власності, характерна для Великої Британії, деяких штатів США, в Україні відсутня, оскільки існує законодавче обмеження щодо приватизації інженерних мереж та споруд, устаткування, яке пов'язане з постачанням споживачам води, газу, тепла, а також відведенням і очищенням стічних вод.

Таким чином, можемо констатувати, що в Україні вибір моделей державно-приватного партнерства відбувався досить хаотично, його економічне та нормативне обґрунтування часто відбувалося після процесів залучення приватного капіталу, інколи не зовсім ефективного. Аналіз причин невдалих випадків державно-приватного партнерства є надзвичайно важливим і навіть більш інформативним для формування в майбутньому ефективної політики. Тарифи на воду, яка є надважливим для життя продуктом, завжди залежатимуть від політичної складової, тому постійно змінні вимоги до якості послуг та дотримання екологічних стандартів, незважаючи на погіршення джерел питного водопостачання, потрібно задовольняти з урахуванням світового та власного досвіду, який Україна вже має в різноманітності як успіхів, так і невдалих спроб.

Список використаних джерел / List of references

1. **Павлюк К. В.** Сутиність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К. В. Павлюк, С. М. Павлюк // *Наук. пр. Кіровоград. нац. техн. ун-т. Екон. науки.* – 2010. – № 17. – С. 10 – 19 [Pavliuk K. V. Sutnist i rol derzhavno-pryvatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy / K. V. Pavliuk, S. M. Pavliuk // *Nauk. pr. Kirovohrad. nats. tekhn. un-t. Ekon. nauky.* – 2010. – № 17. – S. 10 – 19].

2. **Про державно-приватне партнерство** : Закон України від 1 лип. 2010 р. № 2404-VI // *Відом. Верховної Ради України.* – 2010. – № 40. – Ст. 524. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua [Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo : *Zakon Ukrainy vid 1 lyp. 2010 r. № 2404-VI // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy.* – 2010. – № 40. – St. 524. – Rezhym dostupu : zakon.rada.gov.ua].

3. **Про питну воду та питне водопостачання** : Закон України від 10 січ. 2002 р. № 2918-III // *Відом. Верховної Ради України.* – 2002. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2918-14 [Pro pytnu vodu ta pytne vodopostachannia : *Zakon Ukrainy vid 10 sich. 2002 r. № 2918-III // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy.* – 2002. – Rezhym dostupu : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2918-14].

4. **Про приватизацію державного майна** : Закон України від 4 берез. 1992 р. № 2163-XII // *Відом. Верховної Ради України.* – 1992. – Ст.12. –

Режим доступу : zakon.rada.gov.ua [Pro pryvatyzatsiiu derzhavnoho maina : *Zakon Ukrainy vid 4 berez. 1992 r. № 2163-XII // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy.* – 1992. – St.12. – Rezhym dostupu : zakon.rada.gov.ua].

Надійшла до редколегії 10.04.15

УДК 351

Аліна ХАЛЕЦЬКА

Волинський інститут економіки та менеджменту

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

Удосконалюється транспортне забезпечення в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі. Показується, що на транспортне забезпечення впливає стан розвитку транспортної інфраструктури. Аналізуються проблеми у сфері транспортного забезпечення, що стримують розвиток зовнішньої торгівлі. Обґрунтовуються принципи, яких має дотримуватися держава під час створення сприятливих умов для розвитку транспортної галузі: прозорості, спрощення, гармонізації, стандартизації. Показується важливість удосконалення державного регулювання розвитку транспортного забезпечення в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі для держави та ділової спільноти. Обґрунтовуються напрями модернізації транспортної галузі на міжнародному та національному рівнях. Розвиток транспортної галузі в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі потребує вдосконалення фінансових процедур, спрощення регулятивних процедур, зменшення транспортних процедур та кількості комерційних документів відповідно до стандартів ЄС.

Ключові слова: транспортне забезпечення, зовнішня торгівля, державне регулювання, транспорт, інтеграція, перевезення вантажів.

Alina Haletska. Improvement of the state regulation of development of transport ensuring in the context of simplification of the external trade procedures

The transport provision towards the facilitation of foreign trade is improved. Shown that the condition of transport infrastructure influences on transportation providing. The problems in transportation, hindering the development of foreign trade are analyzed. It is determined the principles which should be respected when we will create a favorable state for transport sector: transparency, simplification, harmonization and standardization. Showing the importance of improving state regulation of transport provision towards facilitation of foreign trade for state and business society. The directions of modernization of the transport industry at the international and national levels are substantiated.

Development of the transport sector towards to facilitation of foreign trade needs improving financial procedures, simplifying regulatory procedures, transport procedures and reduce the number of commercial documents in compliance with EU standards.

Key words: transport providing, foreign trade, state regulation, transport, integration, carriage of goods.

Транспортне забезпечення впливає на конкурентоспроможність національної економіки та якість життя населення. Водночас інтеграційні процеси в нашій державі зумовлюють потребу наближення українських стандартів у сфері перевезень до європейських. Це спричинить активізацію діяльності вантажовідправників, вантажоодержувачів, перевізників, експедиторів, що сприятиме збільшенню надходжень до Державного бюджету України, підвищенню соціальних стандартів громадян (зростанню заробітних плат, задоволенню потреб соціально незахищених верств населення, створенню нових робочих місць тощо). Проте в Україні залишаються невирішеними загальнодержавні проблеми в транспортній галузі: зношення рухомого складу, невідповідність транспортної інфраструктури європейським стандартам тощо. Зважаючи на зазначене, важливим завданням для вдосконалення транспортної інфраструктури в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі є визначення та обґрунтування пріоритетів реформування транспортної галузі.

Підвищення соціальних стандартів життя населення зумовлює потребу активізації всіх наявних ресурсів держави, до яких належать вигідне географічне положення, незадіяні виробничі потужності, кваліфіковані й дешеві трудові ресурси, що підтверджує наявність потенціалу держави у вирішенні фінансово-економічних проблем. Науковці завжди приділяли увагу спрощенню процедур зовнішньоекономічної діяльності. Проблеми вдосконалення зовнішньої торгівлі України присвячені роботи О. Ю. Амосова, А. М. Ткаченко [4], Ю. О. Світличної. Дослідженню ролі транспортної інфраструктури в удосконаленні процесу перевезення присвячені роботи А. Брагінського [1], В. Ковальова [2], А. Матійко, О. Собкевича [3]. Про актуальність дослідження транспортного забезпечення свідчить намагання нашої держави інтегруватися до європейської спільноти, що ставить нові вимоги до транспортної інфраструктури України. Усе це актуалізує потребу застосування системного підходу для вдосконалення державного регулювання розвитку транспортного забезпечення в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі.

Метою статті є визначення напрямів удосконалення державного регулювання транспортного забезпечення в контексті спрощення процедур зовнішньої торгівлі.

Транспортне забезпечення є важливим фактором для міжнародної торгівлі та економічного розвитку країн, оскільки його розвиток впливає на обсяги зовнішньої торгівлі. В останнє десятиріччя питання спрощення процедур торгівлі займає важливе місце на міжнародній політичній арені. Його включають у порядок денний як складову частину безперервних багатосторонніх переговорів щодо торгівлі в СОТ. Спрощенню процедур торгівлі відводиться важливе місце у великомасштабних міжнародних програмах технічної допомоги країнам, що розвиваються, та з перехідною економікою. На розвиток торгівлі в Україні впливає стан розвитку транспортної інфраструктури, що має свої проблеми. Серед них невідповідність стану доріг європейським стандартам модернізації та реконструкції доріг, неефективна тарифна політика, непередбачувані затримки на кордоні під час здійснення міжнародних перевезень вантажів, відсутність гарантій захисту прав інвесторів. Як наслідок, існуюче транспортне забезпечення не відповідає зростаючим потребам суспільства та європейським стандартам якості надання транспортних послуг, перешкоджає підвищенню ефективності її функціонування й потребує реформування та модернізації в напрямі спрощення процедури зовнішньої торгівлі [5, с. 58].

Основна мета вдосконалення роботи транспортної галузі – прискорення та здешевлення міжнародної торгівлі із забезпеченням при цьому безпеки перевезень. Якщо говорити більш конкретно, то спрощення процедур торгівлі – це спрощення формальностей, відповідний обмін інформацією та документами між різними партнерами в ланцюзі постачань.

Великі потенційні вигоди від удосконалення роботи транспортної галузі існують як для держави, так і для ділової спільноти. Вигоди від розвитку транспортної інфраструктури для державних закладів будуть полягати в збільшенні розмірів торговельних податкових надходжень, у більш раціональному використанні ресурсів та в кращому дотриманні суб'єктами торгівлі законодавчих вимог. Більш ефективно та прозоре надання державних послуг дозволить відомствам підтримувати високий рівень безпеки та здійснювати діючий державний контроль, зменшуючи при цьому можливість для корупції. Вигоди для суб'єктів торгівлі будуть полягати в більш високому ступені передбачуваності та підвищенні швидкості ділових операцій, а також нижчих витратах на перевезення, що зробить рух товарів територією України на глобальний ринок більш конкурентоздатним. Якщо говорити про користь для країн у цілому, то зменшення необов'язкових затримок та витрат дозволить залучити інвестиції,

сприятиме економічному зростанню та створенню робочих місць у транспортній галузі.

Удосконалення державного регулювання розвитку транспортного забезпечення повинно здійснюватися за чітко визначеними принципами, що забезпечили б системний напрям руху та модернізації галузі. На нашу думку, з урахуванням загальноєвропейських пріоритетів, базовими принципами вдосконалення державного регулювання розвитку транспортного забезпечення мають стати прозорість, спрощення, гармонізація, стандартизація.

Прозорість державного регулювання розвитку транспортного забезпечення сприятиме відкритості та підзвітності дій урядових та адміністративних органів. Вона передбачає розкриття інформації способом, що забезпечує легкий доступ для суспільства до інформації та безперешкодне користування даними. До такої інформації можна віднести закони, регламенти та адміністративні рішення загальної дії, рішення та засідання стосовно розподілу бюджетів та закупівель. Якщо можливо, нормативно-правова інформація повинна бути опублікованою та поширеною до набуття документом чинності, що дозволить зацікавленим сторонам приймати інформацію до відома та здійснювати необхідні зміни. Крім того, у законодавчому процесі варто забезпечити участь відповідних зацікавлених сторін та спільноти, надавши їм можливість висловити свою думку про розглядуваний закон до його прийняття.

Спрощення являє собою процес уникнення всіх непотрібних елементів та дублювання в транспортних і перевізних документах, процесах та процедурах. Воно має базуватися на аналізі поточної, «реальної» ситуації.

Гармонізація в транспортній галузі передбачає уніфікацію національних процедур, операцій та документів з міжнародними конвенціями, стандартами та практиками. Одним зі способів досягнення гармонізації є прийняття та впровадження стандартів, що діють у країнах-партнерах, як у межах процесу регіональної інтеграції, так і внаслідок прийняття рішень у бізнес-сфері.

Стандартизація являє собою процес розроблення утверджених на міжнародному рівні форматів практик та процедур, інформації та документів. Потім стандарти застосовуються для уніфікації та, у кінцевому підсумку, для гармонізації практик і методів.

Обов'язковою умовою для реалізації вищезазначених принципів є тісне співробітництво урядових органів та представників ділової спільноти. Найчастіше дії, заохочувані та здійснювані в напрямі вдосконалення транспортної галузі,

реалізуються під лозунгом спрощення процедур торгівлі та сконцентровані на діяльності Державної фіскальної служби України. Незважаючи на це діяльність Державної фіскальної служби України відіграє першочергову роль в удосконаленні процесу перевезень. Проте під час створення сприятливих умов для розвитку транспортної галузі в напрямі спрощення процедур торгівлі необхідно враховувати діяльність усіх державних органів, що впливають на організацію та здійснення перевезення. Розвиток транспортного забезпечення повинен охоплювати інфраструктуру, підготовку спеціалістів, фінансування, стандартизацію, інвестування.

Процес перевезення включає в себе всі необхідні для виробництва товарів та їх постачань до кінцевого споживача дії та заходи. До них належать підготовка вантажу до перевезення, його транспортування та надання вантажоотримувачу (рисунок). Ці заходи можуть бути здійснені як у межах Міністерства інфраструктури України, так і за участі Міністерства фінансів України та Міністерства економічного розвитку України. Також вони повинні включати різні способи залучення представників приватного сектору та ділової спільноти. Удосконалювати державне регулювання розвитку транспортного забезпечення необхідно на умовах співпраці державного та приватного секторів.

Складові елементи перевізного процесу

Удосконалення державного регулювання розвитку транспортної галузі в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі має здійснюватися на національному та міжнародному рівнях. Національне транспортне забезпечення України потребує наближення нормативно-правових актів до стандартів ЄС, сприяння розширенню якості та асортименту надаваних послуг транспортно-експедиторськими організаціями, формування гнучкої тарифної політики тощо. Міжнародна гармонізація в напрямі розвитку транспортної інфраструктури забезпечується регіональними торговельними угодами, угодами про транзитні перевезення та транспортними угодами. До неї належать міжнародні конвенції, регіональні та двосторонні угоди, стандарти та рекомендації, підготовлені міжнародними організаціями, асоціаціями та регіональними органами, а також передові практики та ситуаційні дослідження. Міжнародний та національний рівні доповнюють один одного. Відбувається обмін досвідом та знаннями, якому сприяють міжнародні організації, підвищується політична грамотність та поглиблюються технічні знання у сфері спрощення процедур торгівлі.

Удосконалення розвитку транспортної галузі в напрямі спрощення процедури зовнішньої торгівлі має враховувати:

- нормативні реформи, спрямовані на створення чітких, послідовних та прозорих правових умов;
- інституціональний розвиток, консультування приватного сектору, а також міжвідомче співробітництво на базі Міністерства інфраструктури України;
- упровадження та модернізацію інфраструктури для електронного оброблення транспортних документів та обміну відповідними даними, включаючи ІТ-системи;
- зміну бізнес-процесів та процедур;
- нарощування потенціалу керівників та співробітників, що впроваджують ініціативи.

Підсумовуючи все вищенаведене, визначаємо основні напрями вдосконалення державного регулювання транспортного забезпечення в контексті спрощення процедур зовнішньої торгівлі:

- гармонізація (наближення українського законодавства в галузі транспортного забезпечення до європейського, зокрема щодо організації перевезення, перетину митного кордону, створення умов для безпечних перевезень тощо);
- спрощення (зменшення митних формальностей та кількості транспортних документів, надання вантажовідправникам, вантажоодержувачам, перевізникам, експедиторам консультацій у режимі он-лайн);

– прозорість (проведення прозорих тендерів та державних закупівель, витрат інвестованих коштів тощо);

– стандартизація послуг у сфері перевезень, зокрема розроблення стандартів надання транспортної та логістичної послуг.

Транспортна галузь в Україні має багато проблем, що стримує розвиток зовнішньої торгівлі України. Розвитку транспортної інфраструктури сприятиме співпраця державного та приватного секторів. Транспортне забезпечення в напрямі спрощення процедур зовнішньої торгівлі має вдосконалюватися на міжнародному та національному рівнях. Модернізація державного регулювання розвитку транспортної галузі повинна здійснюватися за чітко визначеними принципами, серед яких принципи гармонізації, спрощення, прозорості та стандартизації. Перспективними напрямками майбутніх досліджень у сфері перевезення є розроблення стандартів надання транспортної послуги та механізмів їх впровадження.

Список використаних джерел / List of references

1. **Брагинський В. В.** Розвиток транспортно-логістичної системи як форма реалізації транзитного потенціалу України / В. В. Брагинський // Державне управління: теорія і практика : електрон. наук. фак. вид. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 2011. – № 2. – 9 с. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Braginsky.pdf> [Brahinskyi V. V. Rozvytok transportno-lohistychnoi systemy yak forma realizatsii tranzynoho potentsialu Ukrainy / V. V. Brahinskyi // Derzhavne upravlinnia: teoriia i praktyka : elektron. nauk. fakh. vyd. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy. – 2011. – № 2. – 9 s. – Rezhym dostupu : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Braginsky.pdf>].

2. **Ковальов В. Г.** Механізми державного управління забезпеченням транспортної безпеки України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Ковальов Віктор Георгійович ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. – Івано-Франківськ, 2011. – 20 с. [Kovalov V. H. Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia zabezpechenniam transportnoi bezpeky Ukrainy : avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / Kovalov Viktor Neorhiiiovych ; Ivano-Frankiv. nats. tekhn. un-t nafty i hazu. – Ivano-Frankivsk, 2011. – 20 s.].

3. **Собкевич О. В.** Модернізаційні пріоритети реформування транспортно-дорожнього комплексу в Україні / О. В. Собкевич, К. М. Михайличенко, О. Ю. Ємельянова. – К. : НІСД, 2013. – 48 с. [Sobkevych O. V. Modernizatsiini priorytety reformuvannia transportno-dorozhnoho kompleksu v Ukraini / O. V. Sobkevych, K. M. Mykhailychenko, O. Yu. Yemelianova. – K. : NISD, 2013. – 48 s.].

4. **Ткаченко А. М.** Державне регулювання у сфері транспортного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності України : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Ткаченко Анатолій Миколайович ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2005. – 32 с. [Tkachenko A. M.

Derzhavne rehuliuвання u sferi transportnoho zabezpechennia zovnishnoekonomichnoi diialnosti Ukrainy : avtoref. dys. ... d-ra nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / Tkachenko Anatolii Mykolaiovych ; Nats. akad. derzh. upr. pry Prezidentovi Ukrainy. – K., 2005. – 32 s.].

5. Хрусталёва В. Упрощение процедур торговли : принципы и выгоды / В. Хрусталёва // Транспорт. – К., 2014. – № 34(825). – С. 58 – 61 [Hrustalyova V. Uproshchenie protsedur togovli : printsipy i vyigody / V. Hrustalyova // Transport. – K., 2014. – № 34(825). – S. 58 – 61].

Надійшла до редколегії 30.07.15

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА

УДК 35.085.2+35.084.62

Ольга БАГРИМ

Національна академія державного управління

при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КЕРІВНИХ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ «ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ»

Аналізується еволюція наукових підходів до вивчення професійного потенціалу керівних кадрів державної служби у вітчизняній науці «державне управління». Аргументується необхідність розвитку професійного потенціалу керівних кадрів державної служби в контексті державно-управлінських реформ України завдяки досягненню професійності, прозорості, системності та оптимізації функціонування системи державної служби. Зазначається, що незважаючи на достатньо широке коло наукових робіт стосовно тематики розвитку державної служби, механізмів її функціонування, на даний час усе ще залишаються прогалини в чіткому розумінні, тлумаченні змісту й складових поняття професійного потенціалу керівних кадрів державної служби, виокремленні базових принципів його визначення, формування та розвитку. Акцентується, що професійний потенціал керівних кадрів державної служби важливо розвивати тільки з урахуванням європейського досвіду, на основі широко розробленої теоретичної бази, принципів послідовності, системності